

LATVIJAS REPUBLIKAS SATVERSMES TIESAS KOLĒGIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV 1010

Tālrunis: 67830735, 67210274 Fakss: 67830770
e-mail: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

LĒMUMS PAR ATTEIKŠANOS IEROSINĀT LIETU

Rīgā

2016. gada 10. martā

Satversmes tiesas 2. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētājs Uldis Ķinis, tiesneši Gunārs Kusiņš un Sanita Osipova,

kolēģijas sēdē izskatījusi Satversmes tiesā saņemto sabiedrības ar ierobežotu atbildību [...] (turpmāk – Pieteikuma iesniedzēja) pieteikumu par lietas ierosināšanu (pieteikums Nr. 27/2016),

konstatēja:

1. Pieteikuma iesniedzēja lūdz Satversmes tiesu atzīt Ministru kabineta 2008. gada 29. septembra noteikumu Nr. 796 „Kārtība, kādā nosakāms naudas sods par Konkurences likuma 11. panta pirmajā daļā un 13. pantā paredzētajiem pārkāpumiem” (turpmāk – Noteikumi Nr. 796) 18. un 19. punkta vārdus „no pēdējā finanšu gada neto apgrozījuma” par neatbilstošiem Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 1. un 91. pantam, kā arī Konkurences likuma 12. panta piektajai daļai.

2. Noteikumu Nr. 796 18. punkts nosaka: „Ņemot vērā pārkāpuma smaguma pakāpi, naudas soda apmēru no pēdējā finanšu gada neto apgrozījuma nosaka šādi:

18.1. ja viegls pārkāpums, kas izpaužas kā dominējoša stāvokļa ļaunprātīga izmantošana mazumtirdzniecībā, izdarīts pirmo reizi – līdz 0,03 procentiem, par jebkuru nākamo pārkāpumu – līdz 0,15 procentiem;

18.2. ja izdarīts viegls pārkāpums, kas izpaužas kā aizliegta vertikālā vienošanās vai aizliegta horizontālā sadarbības vienošanās, – līdz 0,5 procentiem;

18.3. ja izdarīts smags pārkāpums, – no 0,5 līdz 1,5 procentiem;

18.4. ja izdarīts sevišķi smags pārkāpums, – no 1,5 līdz 7 procentiem.”

Savukārt Noteikumu Nr. 796 19. punkts noteic, ka, ņemot vērā pārkāpuma ilgumu, naudas soda apmēru no pēdējā finanšu gada neto apgrozījuma nosaka šādi:

19.1. ja pārkāpuma ilgums nepārsniedz gadu, saskaņā ar šo noteikumu 18. punktu noteikto naudas soda apmēru nepaliekina;

19.2. ja pārkāpums ilgst vairāk par gadu, bet nepārsniedz piecus gadus, naudas sods ir līdz 0,5 procentiem;

19.3. ja pārkāpums ilgst vairāk par pieciem gadiem, naudas sods ir no 0,5 līdz 1 procentam.

3. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 20. panta piektajai daļai, lemjot par to, vai uz saņemtā pieteikuma pamata ir ierosināma lieta, kolēģija izvērtē, vai:

1) lieta ir piekritīga Satversmes tiesai;

2) iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu;

3) pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 18. – 19.³ panta prasībām;

4) pieteikums nav iesniegts par jau izspriestu prasījumu;

5) pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums un faktisko apstākļu izklāsts pēc būtības ir mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, par kuru lēmusi kolēģija.

4. Satversmes tiesas likuma 16. panta 3. punkts noteic, ka Satversmes tiesa izskata lietas par normatīvo aktu atbilstību augstāka juridiska spēka tiesību normām. Pieteikumā ir lūgts izvērtēt Ministru kabineta noteikumos ietvertā tiesiskā regulējuma atbilstību Satversmes normām un likuma normai. Līdz ar to pieteikumā ietvertais prasījums ir piekritīgs Satversmes tiesai.

5. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 17. panta pirmās daļas 11. punktu persona pieteikumu Satversmes tiesā var iesniegt tikai Satversmē noteikto pamattiesību aizskāruma gadījumā.

No pieteikuma izriet, ka Konkurences padome esot konstatējusi Pieteikuma iesniedzējas un vēl 25 tirgus dalībnieku darbībās Konkurences likuma 11. panta pirmās daļas 5. punktā noteikto aizliegumu pārkāpumu. Pamatojoties uz Noteikumu Nr. 796 18. un 19. punktu (turpmāk – apstrīdētās normas), Konkurences padome piemērojusi Pieteikuma iesniedzējai naudas sodu 6,5 procentu apmērā no tās 2011. gada neto apgrozījuma. Pieteikuma iesniedzēja uzskata, ka ir aizskartas tai Satversmē noteiktās pamattiesības.

Līdz ar to Pieteikuma iesniedzēja ir tiesīga iesniegt pieteikumu, ievērojot konstitucionālajai sūdzībai Satversmes tiesas likuma 18. un 19.² pantā noteiktās prasības.

6. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 19.² panta otrajai daļai persona var iesniegt konstitucionālo sūdzību Satversmes tiesai vienīgi gadījumā, ja viņa ir izmantojusi visas iespējas aizstāvēt savas tiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem, vai arī ja personai šādu iespēju nav.

No pieteikuma un tam pievienotajiem dokumentiem secināms, ka Pieteikuma iesniedzēja ir izmantojusi visas iespējas aizstāvēt savas tiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem. Proti, Pieteikuma iesniedzēja ir pārsūdzējusi Konkurences padomes lēmumu par naudas soda uzlikšanu.

Satversmes tiesas likuma 19.² panta ceturtās daļas pirmais teikums nosaka: „Konstitucionālo sūdzību (pieteikumu) Satversmes tiesai var iesniegt sešu mēnešu laikā pēc pēdējās institūcijas nolēmuma spēkā stāšanās.”

Konkrētajā gadījumā termiņš konstitucionālās sūdzības iesniegšanai ir skaitāms no dienas, kad stājies spēkā Administratīvās apgabaltiesas (*datums*) spriedums lietā [..], tas ir, no *-(datums)*. Pieteikums Satversmes tiesā saņemts 2016. gada 10. februārī. Tādējādi minētais sešu mēnešu termiņš ir ievērots.

Līdz ar to pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta otrajā daļā un ceturtās daļas pirmajā teikumā noteiktajām prasībām.

7. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 18. panta pirmās daļas 4. punktu pieteikumā jānorāda juridiskais pamatojums. Juridiskais pamatojums Satversmes tiesas likuma izpratnē nozīmē juridisko argumentāciju, kurā pamatota apstrīdētās normas neatbilstība katrai pieteikumā norādītajai augstāka juridiska spēka tiesību normai. Savukārt atbilstoši Satversmes tiesas likuma 20. panta sestajai daļai Satversmes tiesa var atteikties ierosināt

lietu, ja konstitucionālajā sūdzībā sniegtais juridiskais pamatojums ir acīmredzami nepietiekams prasījuma apmierināšanai.

8. Pieteikuma iesniedzēja uzskata, ka apstrīdētās normas neatbilst Satversmes 1. pantā nostiprinātajam samērīguma principam.

Satversmes tiesa ir atzinusi, ka samērīguma principa izvērtēšana ir vērsta uz tādām normām, kurās ietverti tiesību ierobežojumi. Samērīguma pārbaudei tiek pakļauts konkrēto tiesību ierobežojums (*sk. Satversmes tiesas 2011. gada 30. marta sprieduma lietā Nr. 2010-60-01 11. punktu*).

Pieteikumā ir citēts Satversmes 1. pants un norādīts, ka attiecībā uz naudas soda noteikšanu konkurences tiesībās jo īpaši vērtējami samērīguma apsvērumi. Pieteikuma iesniedzēja ir atsaukusies uz kritērijiem, kurus Satversmes tiesa izmanto, vērtējot pamattiesību ierobežojuma atbilstību samērīguma principam, kā arī ir sniegusi vispārīgus apsvērumus par katru no minētajiem kritērijiem. Tomēr Pieteikuma iesniedzēja nav norādījusi, kādas pamattiesības tai tiek nesamērīgi ierobežotas ar apstrīdētajām normām.

Līdz ar to pieteikums par apstrīdēto normu iespējamo neatbilstību Satversmes 1. pantam neatbilst Satversmes tiesas likuma 18. panta pirmās daļas 4. punktā noteiktajām prasībām.

9. Pieteikuma iesniedzēja uzskata, ka apstrīdētās normas neatbilst Satversmes 91. panta pirmajā teikumā ietvertajam vienlīdzības principam.

9.1. Vienādos un pēc noteiktiem kritērijiem salīdzināmos apstākļos esot visas personas, kas ar Konkurences padomes lēmumu ir atzītas par horizontālās vienošanās dalībniekiem. Piemērojot apstrīdētās normas, naudas sods tiekot aprēķināts no katra horizontālās vienošanās dalībnieka neto apgrozījuma. Attiecībā uz tiem horizontālās vienošanās dalībniekiem, kas darbojas tikai vienā konkrētā tirgū, tiekot pieļauta labvēlīgāka attieksme, jo smagākas sekas ciešot tie tirgus dalībnieki, kas darbojas vairākās nozarēs.

No Pieteikuma iesniedzējas apsvērumiem pēc būtības izriet, ka ar Konkurences padomes lēmumu piemērotais naudas sods atšķirīgi ietekmē šā lēmuma adresātus. Tomēr pieteikumā nav sniegts juridiskais pamatojums tam, ka tieši apstrīdētās normas, nevis piemērotais naudas sods rada atšķirīgu attieksmi pret personām, kas atrodas vienādos un salīdzināmos apstākļos.

9.2. Pieteikuma iesniedzēja apgalvo, ka apstrīdētajām normām šķietami ir leģitīms mērķis, bet tas neesot atzīstams par leģitīmu, jo apstrīdētās normas soda uzņēmumu par to, ka tas darbojas vairāk nekā vienā nozarē.

Satversmes tiesa ir atzinusi, ka likumdevēja noteiktai atšķirīgai attieksmei pret personām, kuras atrodas vienādos un salīdzināmos apstākļos, ir nepieciešams leģitīms mērķis (*sk., piemēram, Satversmes tiesas 2006. gada 11. decembra sprieduma lietā Nr. 2006-10-03 21. punktu*). Atšķirīgas attieksmes pamats var būt kāds no Satversmes 116. pantā norādītajiem leģitīmajiem mērķiem: citu cilvēku tiesību, demokrātiskas valsts iekārtas, sabiedrības drošības, labklājības vai tikumības aizsardzība.

Pieteikuma iesniedzēja norāda uz tās formulētu iespējamu atšķirīgas attieksmes leģitīmo mērķi un sniedz viedokli par to, kāpēc apstrīdētās normas neesot piemērotas tā sasniegšanai un ka leģitīmo mērķi varot sasniegt citiem, personas tiesības un likumīgās intereses mazāk ierobežojošiem līdzekļiem. Tomēr pieteikumā nav norādīts vai atšķirīgai attieksmei ir kāds no Satversmes 116. pantā uzskaitītajiem leģitīmajiem mērķiem. Tādējādi arī Pieteikuma iesniedzējas viedoklis par to, ka atšķirīga attieksme neatbilst samērīguma principam, nav uzskatāms par juridisko pamatojumu Satversmes tiesas likuma izpratnē.

Līdz ar to pieteikums par apstrīdēto normu iespējamo neatbilstību Satversmes 91. pantam neatbilst Satversmes tiesas likuma 18. panta pirmās daļas 4. punktā noteiktajām prasībām.

10. Pieteikuma iesniedzēja uzskata, ka apstrīdētās normas izdotas, pārkāpjot Konkurences likuma 12. panta piektajā daļā ietverto likumdevēja pilnvarojumu Ministru kabinetam.

Izvērtējot Ministru kabineta noteikumu atbilstību augstāka juridiska spēka tiesību normām, Satversmes tiesai jāpārbauda, vai ir ievērota pilnvarošanas kārtība, kā arī jānoskaidro pilnvarojuma normu saturs un mērķis (*sk., piemēram, Satversmes tiesas 2011. gada 6. maija sprieduma lietā Nr. 2010-57-03 13. punktu*). Ar likumdevēja pilnvarojumu izpildvarai jāsaprot ne tikai viena konkrēta, lakoniska tiesību norma, bet paša likuma būtība un mērķi (*sk. Satversmes tiesas 2011. gada 11. janvāra sprieduma lietā Nr. 2010-40-03 10.4. punktu*).

Saskaņā ar Konkurences likuma 12. panta trešo daļu Konkurences padome ir tiesīga uzlikt konkurentiem naudas sodu līdz 10 procentu apmēram no to pēdējā finanšu

gada neto apgrozījuma katram, bet ne mazāk kā 700 *euro* katram. Konkurences likuma 12. panta piektā daļa noteic, ka Ministru kabinets izdod noteikumus par naudas soda noteikšanas kārtību, kuros paredz finanšu gada neto apgrozījuma aprēķināšanas īpatnības atsevišķiem gadījumiem, naudas soda apmēra noteikšanas kritērijus, atbildību mīkstinošos un pastiprinošos apstākļus, gadījumus, kad naudas sodu var samazināt vai kad tirgus dalībnieku var atbrīvot no naudas soda samaksas.

Savukārt pieteikumā apgalvots, ka Konkurences likuma 12. panta trešā un piektā daļa neparedzot, ka naudas sods būtu aprēķināms no tirgus dalībnieka pēdējā finanšu gada neto apgrozījuma. Ministru kabinetam esot bijis jāparedz „finanšu gada neto apgrozījuma aprēķināšanas īpatnības atsevišķiem gadījumiem”. Arī Konkurences likuma 12. panta trešā daļa nosakot vienīgi vispārīgu naudas soda maksimālo apmēru. Tomēr pieteikumā nav pamatots, kā Pieteikuma iesniedzēja ir nonākusi pie šādiem secinājumiem. Turklāt pieteikumā nav sniegti juridiski argumenti par konkrētās pilnvarojuma normas saturu un mērķi.

Līdz ar to pieteikumā sniegtais juridiskais pamatojums par apstrīdētās normas iespējamo neatbilstību Konkurences likuma 12. panta piektajai daļai ir uzskatāms par acīmredzami nepietiekamu prasījuma apmierināšanai.

Ņemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. panta piektās daļas 3. punktu un sesto daļu, Satversmes tiesas 2. kolēģija

nolēma:

atteikties ierosināt lietu pēc sabiedrības ar ierobežotu atbildību [...] pieteikuma (pieteikums Nr. 27/2016).

Lēmums nav pārsūdzams.

Satversmes tiesas 2. kolēģijas priekšsēdētājs

U. Ķinis